

BASIN ÖZGÜRLÜĞÜ VE YOLSUZLUK İLİŞKİSİ: BRICS ÜLKELERİ ÜZERİNE PANEL VERİ ANALİZİ

Mustafa Necati ÇOBAN

Dr. Öğr. Üyesi, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, İİBF, İktisat Bölümü

necati.coban@gop.edu.tr | ORCID: 0000-0003-2839-4403

Özet

Bu çalışmada, BRICS ülkeleri kapsamında basın özgürlüğünün yolsuzluk ile olan ilişkisinin araştırılması amaçlanmıştır. Basın özgürlüğü göstergesi olarak Freedom House Basın Özgürlüğü Endeksi, yolsuzluk göstergesi olarak ise Dünya Bankası tarafından yayınlanan Yolsuzluk Kontrol Endeksi kullanılmıştır. Enflasyon oranı, ekonomik özgürlük endeksi, kişi başına düşen GSYİH, kamu harcamalarının GSYİH içerisindeki yeri, İnsani Gelişmişlik Endeksi, kentsel nüfus artış hızı ve ticari açıklık oranı gibi değişkenler de açıklayıcı değişkenler olarak çalışmaya dahil edilmiştir. BRICS ülkelerine ait 2002-2017 yılları arası veriler kullanılarak panel veri analizi gerçekleştirilmiştir. Analiz sonucunda BRICS ülkelerinde basın özgürlük endeksi değeri arttıkça (basın özgürlüğü azaldıkça), yolsuzluk kontrol endeksinin azaldığı (yolsuzlukların arttığı) sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Basın Özgürlüğü, Yolsuzluk, Panel Veri Analizi, BRICS

Etik Beyanı: Bu çalışma "Araştırma ve Yayın Etiği" değerlerine uygun olarak hazırlanmıştır.

FREEDOM OF PRESS AND CORRUPTION RELATIONSHIP: PANEL DATA ANALYSIS ON BRICS COUNTRIES

Abstract

In this study, it is aimed to investigate the relationship between freedom of press and corruption with BRICS countries. The Freedom House Press Freedom Index was used as an indicator of press freedom and the Corruption Control Index published by the World Bank was used as an indicator of corruption. The study included explanatory variables such as inflation rate, economic freedom index, GDP per capita, public spending in GDP, Human Development Index, urban population growth rate and trade openness ratio. Panel data analysis was carried out using data from BRICS countries between 2002-2017. As a result of the analysis, as the press freedom index value increased (decreasing freedom of press) in BRICS countries, it was concluded that corruption control index decreased (corruption increased).

Keywords: Press Freedom, Corruption, Panel Data Analysis, BRICS

Ethics Statement: This study has been prepared in accordance with the values of "Research and Publication Ethics."

Giriş

Basın özgürlüğü demokrasilerin temel unsurlarından birisi olarak nitelendirilmektedir. Basın özgürlüğü, fikir ve düşünce özgürlüğü temelli olup demokrasilerin özünü yansıtmaktadır. Modern bir demokrasi için basının özgür olması elzemdir. Basın özgürlüğünün kısıtlanması veya tam anlamıyla yok sayılması, sınırlı bir demokrasi anlayışının ortaya çıkmasına ve demokratik normların zarar görmesine neden olmaktadır.

Basının özgür olması toplum içerisinde farklı görüşlerin de ifade edilebilmesini sağlamaktadır. Tek seslilikten ziyade karşıt görüşlerin de özgürce ifade edilebildiği çok sesli bir ortamın oluşmasını sağlar. Özgür olmayan bir basın, toplumun haberleşme özgürlüğünü olumsuz yönde etkilemektedir. Basının özgür olmasıyla beraber toplum doğru bilgiye ulaşabilmektedir. Sansüre veya baskıya uğrayan basın doğru bilgiyi aktaramamaktadır.

Devletlerin veya hükümetlerin kontrolünde olmayan medya, sosyo-politik istikrarsızlık biçimlerinin azaltılmasına katkı sağlamaktadır. Kendi çıkarlarıyla ilgilenen hükümetler, kontrol altında olmayan medya mekanizması sayesinde vatandaşların çıkarlarıyla ilgilenmeleri yönünde baskıya maruz kalabilir (Pal, Dutta ve Roy, 2011, s. 3).

Basının özgür olması kamu yararının lehinedir. Basının özgür olmadığı toplumlarda hukuk göz ardı edilebilmekte, hesap verebilirlik azalabilmektedir. Özgür olmayan basın yolsuzluk ve rüşvet gibi hukuk dışı eylemlerin ört bas edilebilmesine yol açar. Bu da kamu yararının azalmasına yol açabilmektedir. Hükümetler, basının özgürlüğünü hiçe sayarak keyfi ve hukuk dışı uygulamalarda bulunabilir.

Devletler veya hükümetler basını farklı şekillerde kontrol etme veya kısıtlama yollarına gidebilirler. Kısıtlayıcı bir mevzuatın bulunması, tehdit etmek, korkutmak, yüksek giriş maliyetleri ve erişim kısıtlamaları, basın ve medya kapsamında rastlanan en yaygın kısıtlamalar olarak değerlendirilmektedir (Freille, Haque ve Kneller, 2005, s. 1).

Yolsuzluk, kamu yararının göz ardı edilip özel yararların ve kişisel çıkarların kamu yararı ve çıkarının önüne geçtiği, kamu yararının özel yararlar kapsamında kötüye kullanıldığı bir kavram olarak ifade edilmektedir. Rüşvet, zimmete para geçirmek, kayırmacılık gibi bireysel çıkar elde edilen uygulamalar kamu çıkarının kötüye kullanılmasına ve zarara uğramasına yol açmaktadır.

Yolsuzluk, toplumun heryönüne nüfuz edebilen ve ülkelerin büyüme ve kalkınabilmeleri önünde güçlü bir kısıtlama olarak görülen bir tehdit olarak değerlendirilmektedir. Ülkelerin iktisadi gelişimini de yavaşlatan ve engelleyen yolsuzluk, hukukun üstünlüğünü, devlet mekanizmasının meşruiyetini, kurumsal yapıların istikrarını ve toplumların ahlaki temellerini sarsabilmektedir (Adegboyega, 2017, s. 5).

Medyanın çoğulcu ve bağımsız bir yapıda olması siyasi hesap verebilirliği artırmakta ve böylelikle yolsuzlukla mücadele hususunda önemli bir fayda sağlamaktadır. Fakat

medyanın monopolleşmesi, devlet kontrolüne girmesi ve tek elden yönetilmesi yolsuzlukları artırıcı etki yapabilmektedir. Şeffaflık ve hesap verebilirlik gibi önemli unsurlar ihlal edilmektedir.

Medya veya basın gibi unsurların işlevini yerine getirmesi iyi işleyen bir demokrasiye işarettir. Haberleşme işlevini yerine getirmede önemli rolü bulunan bu organların bağımsız olması bilginin yanlılığını azaltmakta ve siyasilere sorumluluğunun da artmasına katkı sağlamaktadır (Fiorino, Galli ve Petrarca, 2013, s. 1).

Bu çalışmada BRICS (Brezilya, Rusya, Hindistan, Çin, Güney Afrika) ülkelerinde, 2002-2017 yılları arasında basın özgürlüğü ile yolsuzluk kavramları arasındaki ilişkinin araştırılması amaçlanmaktadır. Bu kapsamda basın özgürlüğü göstergesi olarak Freedom House tarafından ortaya konulan Basın Özgürlüğü endeksi ele alınacaktır. Yolsuzluk göstergesi olarak ise Dünya Bankası tarafından yayınlanan Yolsuzluk Kontrol Endeksi kullanılacaktır. 2002-2017 yılları arası veriler kullanılarak panel veri analizi gerçekleştirilecek, basın özgürlüğünün yolsuzluk üzerindeki etkisi araştırılacaktır. Çalışma, basın gibi kontrolör bir organın kamu yararının kötüye kullanımını ifade eden yolsuzluklar üzerine etkisini araştırması kapsamında önem arz etmektedir. Çalışmada bir sonraki bölümde literatür özeti bulunmakta iken 2. bölümde çalışmada amaca ulaşmaya yönelik kullanılan veri seti ve yöntem tanıtılacaktır. 3. bölümde ampirik analiz kısmı yer almakta olup çalışmada elde edilen bulgular ortaya konulacak, akabinde ise sonuç bölümüne yer verilecektir.

1. Literatür Özeti

Literatürdeki çalışmalara bakıldığında özellikle demokratikleşmenin yolsuzlukların üzerine olan etkisini konu alan çalışmaların fazla olduğu görülmekle beraber modern demokrasiler için önem arz eden basın özgürlüğünün yolsuzluk ile olan ilişkisini konu alan çalışmaların da gerçekleştirildiği görülmektedir. Bu kapsamda gerçekleştirilen çalışmalar, basın özgürlüğü yüksek olan ülkelerde yolsuzlukların tespitinin kolaylaştığını ve basın özgürlüğü arttıkça yolsuzlukların azaldığını ifade etmektedir.

Chowdhury (2004), yapmış olduğu çalışmada demokrasi ve basın özgürlüğü kavramlarının yolsuzluk ile olan ilişkisini incelemiştir. Bu kapsamda analiz yapılırken geleneksel EKK yöntemi ve panel veri analizi gerçekleştirilmiştir. Demokratik normların güçlendirilmesinin ve basın özgürlüğünün artmasının yolsuzluğu önemli ölçüde azalttığı sonucuna ulaşmıştır.

Charron (2009), yazmış olduğu makalede sosyal ve politik entegrasyonun ve basın özgürlüğünün yolsuzluk üzerine olan etkilerini araştırmıştır. Bu kapsamda yolsuzluk göstergesi olarak Political Risk Services tarafından yayınlanan ICRG (The International Country Risk Guide) ele alınmıştır. Bir diğer yolsuzluk göstergesi olarak ise Transparency International tarafından yayınlanan CPI (Corruption Perception Index) ele alınmıştır. Basın özgürlüğü göstergesi olarak ise Freedom House tarafından yayınlanan Basın Özgürlüğü Endeksi kullanılmıştır. Çalışmada basın özgürlüğü olmayan ülkelerde

liderlerin daha çok yolsuzluk yaptıkları ve basın gibi denetleyici bir unsurun etkin olmaması neticesinde yolsuzlukları gizleyebildikleri ortaya konulmuştur.

Daniels (2011), gerçekleştirdiği çalışmada basın özgürlüğünün yolsuzlukla savaşıma konusunda etkisini incelemiş ve basın özgürlüğü ve yolsuzluğu ölçmeye yönelik endekslerin gücünü araştırmıştır. Bunun dışında sosyal özgürlüklerin yolsuzluk üzerindeki etkisini ölçme kapsamında ek bir değişken olarak siyasi özgürlükler çalışmaya eklenmiştir. Çalışmada basın özgürlüğü ve yolsuzluk ölçme araçlarının çoğunun aynı olduğu tespit edilmiştir. Bunun dışında regresyon analiziyle özgür medyanın yolsuzluk ile olan ilişkisi incelenmiş, özgür medya ile yolsuzluk arasında ters yönlü ve çok güçlü bir ilişkinin var olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Yolsuzlukla mücadelede medyanın özgür olmasının önemli bir bileşen olduğu ifade edilmiş ve bu kapsamda bir takım politika stratejileri önerilmiştir.

Camaj (2012), yapmış olduğu çalışmada medyanın özgür olması ile yolsuzluk arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Bu kapsamda dünyanın farklı bölgelerinden farklı özelliklere sahip 133 ülke ele alınmış olup geleneksel EKK (OLS) ve iki aşamalı en küçük kareler yöntemi (TSLs) izlenerek analiz gerçekleştirilmiştir. Çalışmada bağımlı değişken olarak yolsuzluk seçilmişken, bağımsız değişken olarak medya özgürlüğü ele alınmıştır. Çalışma, medyanın yolsuzluk üzerinde önemli bir denetim mekanizması olduğu bulgusuna ulaşarak literatürdeki diğer çalışmalarla benzer sonuçlar göstermiştir. Kitlesel medyanın siyasi hesap verebilirliğin önemli belirleyicilerinden olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Kalenborn ve Lessmann (2013), gerçekleştirmiş oldukları çalışmada demokrasi ve basın özgürlüğünün yolsuzluk üzerine etkilerini araştırmışlardır. Bu kapsamda 175 ülkenin 2005 ile 2010 yılları arasındaki verileri dikkate alınarak panel veri analizi gerçekleştirilmiştir. Çalışmada yolsuzluk göstergesi olarak CPI (Yolsuzluk Algısı Endeksi), demokrasi göstergesi olarak Vanhanen Endeksi ve basın özgürlüğü göstergesi olarak Freedom House Basın Özgürlüğü Endeksi kullanılmıştır. Çalışmada basın özgürlüğü seviyesi yüksek olan ülkelerde yolsuzluğun azaldığı bulgusuna ulaşılmıştır.

Sahu ve Gahlot (2014), yapmış oldukları çalışmada halkın yolsuzlukla ilgili algılarını BRICS ülkeleri kapsamında araştırmışlardır. Çalışmada birincil verilerden yararlanılmış olup anketler BRICS ülkelerinin başkentleri kapsamında ve Facebook üzerinden gerçekleştirilmiştir. Anketler her ülkeden 150 kişiyle yapılmıştır. Çalışmada sonuç olarak BRICS ülkelerinde yolsuzlukların arkasındaki nedenler olarak siyasi iradenin yokluğu, devletin egemenliğine kişisel çıkarların hakim olması, ceza mekanizmalarının yetersizliği ve yargı sistemlerinin bağımsız olmayışı gösterilmiştir. Çalışmada ayrıca medyanın yolsuzlukla mücadelede en güvenilir kurum olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Bhattacharyya ve Hodler (2015), yayınladıkları makalede basın özgürlüğü ve demokratikleşmenin yolsuzlukla mücadele etme noktasındaki etkisini araştırmışlardır. 129 ülkenin 1980 ile 2007 yılları verileri kullanılarak panel veri analizi gerçekleştirilmiştir. Çalışmada yolsuzluk göstergesi olarak Political Risk Services

(PRS) tarafından yayınlanmakta olan CI (Yolsuzluk Endeksi), demokrasi göstergesi olarak Polity IV raporunda yer alan Polity II skorları ve basın özgürlüğü endeksi olarak Freedom House Basın Özgürlüğü Endeksi kullanılmıştır. Çalışmada demokratikleşme ve medyanın özgür olmasının siyasi yolsuzluklarla mücadele etme hususunda önemli olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Demokratikleşme ve basın özgürlüğünün yolsuzlukla mücadele etme noktasında birbirinin tamamlayıcısı olduğunu bulgusu elde edilmiştir.

Dutta ve Roy (2016), yazmış oldukları makalede basın özgürlüğü ve medyaya (sosyal medya, internet) erişilebilirliğin yolsuzluk üzerindeki etkilerini araştırmışlardır. Çalışmaya 159 ülkenin 14 yıllık verileri dahil edilerek panel veri analizi gerçekleştirilmiştir. Çalışmada basın özgürlüğü göstergesi olarak Freedom House Basın Özgürlüğü Endeksi ve yolsuzluk göstergesi olarak Dünya Bankası tarafından yayınlanan CCI (Yolsuzluk Kontrol Endeksi) ele alınmıştır. Çalışmada gerçekleştirilen analiz neticesinde özgür basının ve medya erişim özgürlüğünün yolsuzlukla mücadele etme noktasında birbirini tamamlayan unsurlar olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Basın özgür olmadıkça medyaya erişimin rahat ve kolay olması tek başına yolsuzluğu azaltmaya yardımcı olmamaktadır.

Starke, Naab ve Scherer (2016), gerçekleştirmiş oldukları çalışmada basın özgürlüğünün, internet erişiminin ve e-demokrasi uygulamalarının yolsuzluk üzerine etkisini araştırmışlardır. Çalışmada 157 ülke analize dahil edilmiştir. Çalışmada gerçekleştirilen analiz neticesinde basın özgürlüğü ve yolsuzluk arasında negatif yönlü ve güçlü bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Aynı zamanda internet erişiminin kolay olması ve e-demokrasi uygulamalarının fazla olmasının yolsuzlukları azalttığı bulgusuna ulaşılmıştır.

Wu (2016), yapmış olduğu çalışmada BRICS ülkelerinde firmaların rüşvet uygulamalarının nedenleri üzerine bir araştırma gerçekleştirmiştir. Bu kapsamda 2002-2012 yılları arasını kapsayan birincil veriler kullanılarak BRICS ülkelerinde imalat sektöründe faaliyet gösteren firmaların neden rüşvet verdikleri ve rüşvet için ne kadar para harcadıkları araştırılmıştır. Çalışma sonucunda firmaların daha yavaş büyüdüğü ve ölçeklerini artırabilmeleri için rüşvet uygulamalarına giriştikleri bilgisine ulaşılmıştır. Bunun yanında rüşvet uygulamasının özellikle daha hızlı gelişen ve siyasi yönden katı yönetim biçimine sahip olan ülkelerde daha sık görüldüğü bilgisine yer verilmiştir. Yine BRICS ülkelerinde 2008 krizinin rüşveti artırdığı sonucuna ulaşılmıştır.

Jha ve Sarangi (2017), gerçekleştirmiş oldukları çalışmada sosyal medya ve yolsuzluk arasındaki ilişkiyi araştırmışlardır. Bu kapsamda 150'nin üzerinde ülke analize dâhil edilmiştir. Çalışmada Facebook kullanım oranı ile yolsuzluk arasında negatif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkinin olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Aynı zamanda basın özgürlüğünün en düşük seviyede olduğu ülkelerde bu negatif yönlü ilişkinin daha güçlü olduğunu neticesi elde edilmiştir. Sosyal medya ve basın özgürlüğünün birbirinin tamamlayıcısı olduğu ifade edilmiştir. Bunların dışında internet kullanım oranı ile yolsuzluklar arasında da negatif yönlü bir ilişkinin bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Kurakin ve Sukharenko (2018), yapmış oldukları çalışmada BRICS ülkelerinde yolsuzlukla mücadele kapsamında ortaya konulan girişimlerden bahsetmişlerdir. Çalışmada 2017 Yolsuzluk Algılama Endeksi'ne göre BRICS ülkeleri içerisinde en iyi konumda olan ülkenin endeks kapsamında 71. sırada olan Güney Afrika olduğu ifade edilmiş olup bu ülkelerin yolsuzlukla etkin bir şekilde mücadele edebilmek adına dayanışma göstermesi gerekliliği belirtilmiştir.

BRICS ülkelerindeki yolsuzluk düzeyi ile alakalı araştırmalar ortaya koyan Sahu ve Gahlot (2014) ve Kurakin ve Sukharenko (2018) den farklı olarak bu çalışmada basın özgürlüğü ve yolsuzluk arasındaki ilişki, dengeli panel veri analizi ile açıklanmaya çalışılmaktadır. Belirtilen değişkenlerin yanı sıra çalışmaya yolsuzluk üzerinde etkili olduğu düşünülen enflasyon, ekonomik özgürlükler, kişi başına düşen GSYİH, kamu harcamalarının GSYİH içindeki payı, İnsani Gelişme Endeksi, kentsel nüfus artış hızı ve ticari açıklık oranı gibi kontrol değişkenleri eklenmiş ve kapsamlı bir analiz ortaya konulmaya çalışılmıştır.

2. Veri Seti ve Yöntem

Çalışmada BRICS ülkelerine ait 2002-2017 yılları arasına ait veriler kullanılmış olup dengeli panel veri analizi gerçekleştirilmiştir. Çalışmada kullanılacak verilerin belirlenmesinde özellikle verilerin bulunabilirliğine dikkat edilmiştir. Çalışmada bağımlı değişken olarak Dünya Bankası tarafından yayınlanan Yolsuzluk Kontrol Endeksi kullanılmıştır. Çalışmada bağımsız değişkenlerden basın özgürlüğü göstergesi olarak Freedom House tarafından yayınlanan Basın Özgürlüğü Endeksi kullanılmıştır. Kontrol değişkenleri olarak ise enflasyon oranları (TÜFE- Yıllık %), Ekonomik Özgürlük Endeksi, kişi başına düşen GSYİH (satın alma gücü paritesine göre hesaplanmış- Amerikan doları cinsinden), kamu harcamalarının GSYİH içerisindeki payı (Toplam kamu harcamalarının GSYİH içindeki % payı), İnsani Gelişme Endeksi, kentsel nüfus artış hızı ve ticari açıklık oranı kullanılmıştır.

Çalışmada bağımlı değişken olarak belirlenen Yolsuzluk Kontrol Endeksi (CCI), Dünya Bankası tarafından yayınlanmaktadır. Bu endekse göre ülkeler +2,5 ve -2,5 puanları arasında derecelendirilmektedir. Puan +2,5'a doğru yükseldikçe yolsuzluklar azalmakta, -2,5'a doğru geriledikçe yolsuzluklar artmaktadır.

Tablo 1: BRICS Ülkelerinin Yolsuzluk Kontrol Endeksi Değerleri

Yıllar	Brezilya	Rusya	Hindistan	Çin	Güney Afrika
2002	0.08	-0.03	-0.52	-0.52	0.35
2003	0.09	-0.76	-0.42	-0.36	0.35
2004	0.02	-0.8	-0.41	-0.56	0.46
2005	-0.14	-0.82	-0.36	-0.61	0.57
2006	-0.11	-0.91	-0.28	-0.51	0.45
2007	-0.08	-1.01	-0.4	-0.59	0.25
2008	0.01	-1.11	-0.34	-0.52	0.21
2009	-0.07	-1.13	-0.45	-0.51	0.18
2010	0.05	-1.09	-0.47	-0.56	0.13
2011	0.17	-1.07	-0.54	-0.51	0.06
2012	-0.04	-1.04	-0.51	-0.44	-0.12
2013	-0.08	-1.01	-0.52	-0.36	-0.07
2014	-0.34	-0.92	-0.43	-0.34	-0.06
2015	-0.40	-0.95	-0.35	-0.28	0.03
2016	-0.44	-0.86	-0.30	-0.25	0.05

Kaynak: World Bank

Tablo 1'de BRICS ülkelerinin yıllara göre Yolsuzluk Kontrol Endeksi değerleri görülmektedir. Ülkeler arasında yolsuzlukların en az olduğu ülkenin Güney Afrika olduğu görülmekte iken yolsuzlukların en çok olduğu ülke ise Rusya'dır. BRICS ülkelerinin geneli için ifade etmek gerekirse yolsuzlukların bu ülkelerde fazla olduğu ve bu ülkelerin Yolsuzluk Kontrol Endeksi kapsamında genel olarak benzer özelliklere sahip olduğu söylenebilir.

Basın özgürlüğü ve yolsuzluk değişkenleri arasındaki ilişkinin tespiti için BRICS ülkelerinin tercih edilmesinde özellikle bu ülkelerin geneli için yolsuzluk seviyesinin yüksek olmasının etkili olduğu ifade edilebilir.

Çalışmada bağımsız değişken olarak ele alınan Basın Özgürlüğü Endeksi, Freedom House kuruluşu tarafından yayınlanmaktadır. Ülkeler, basın özgürlüğü kapsamındaki konumlarına göre 0 ila 100 arasında derecelendirilmektedir. 0 değeri basın özgürlüğü kapsamında en özgür ülkeyi nitelendirmekte iken 100 değeri ise basın özgürlüğü hususunda en sorunlu ülkeyi ifade etmektedir. Endeks değeri arttıkça ülkelerdeki basın özgürlüğü değeri düşmektedir.

Tablo 2: BRICS Ülkelerinin Basın Özgürlüğü Endeksi Değerleri

Yıllar	Brezilya	Rusya	Hindistan	Çin	Güney Afrika
2002	32	60	42	80	23
2003	38	66	45	80	25
2004	36	67	41	80	24
2005	40	68	38	82	26
2006	39	72	37	83	27
2007	42	75	35	84	28
2008	42	78	35	84	28
2009	42	80	36	85	30
2010	43	81	33	84	32
2011	44	81	35	85	33
2012	44	80	37	85	34
2013	46	81	38	83	35
2014	45	81	39	84	33
2015	45	83	40	86	37
2016	46	83	41	87	36

Kaynak: Freedom House

Tablo 2’de BRICS ülkelerinin yıllara göre Basın Özgürlüğü endeksi değerleri görülmektedir. Ülkeler içerisinde basın özgürlüğünün en çok olduğu ülkenin Güney Afrika olduğu gözlemlenmekte iken basın özgürlüğü ihlallerinin en çok olduğu ülkenin ise Çin olduğu görülmektedir. BRICS ülkelerinde özellikle Çin ve Rusya’da basın özgürlüğü ihlalleri fazla olmakla beraber BRICS ülkelerinin tamamı için son yıllarda basın özgürlüğü endeks değerlerinde artış olduğu ifade edilebilir. Bu endeks değerlerindeki artışa dayanarak BRICS ülkelerinin geneli için özellikle son yıllarda basın özgürlüğüne yönelik kısıtlamaların arttığı söylenebilir. BRICS ülkeleri için Basın Özgürlüğü Endeksi’ndeki 2002-2016 yılı arasındaki değişim bunu açıkça göstermektedir.

Çalışmada kontrol değişkeni olarak alınan enflasyon oranları, kişi başına düşen GSYİH, kamu harcamalarının GSYİH içindeki payı, kentsel nüfus artış hızı ve ticari açıklık oranı verileri Dünya Bankası’nın web sitesinden elde edilmiştir.

İnsani Gelişme Endeksi, Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı tarafından yayınlanmaktadır. Ülkelerin eğitim seviyesi, gelir seviyesi ve yaşam süresi gibi birtakım sosyal ve iktisadi refah kriterleri dikkate alınarak hazırlanan endekste ülkeler 0 ila 1 arası derecelendirilmektedir. 1 en yüksek yaşam standardını, refah seviyesini ifade

etmekte iken 0 ise en düşük refah seviyesini ve hayat kalitesini nitelendirmektedir. Değerler 1'e doğru yükseldikçe ülkelerde insani gelişmişlik artmakta, 0'a doğru azaldıkça ise insani gelişmişlik azalmaktadır. İnsani gelişme endeksi kapsamında tanımlanan kategorizasyona göre 0-0.549 arası endeks değerine sahip olan ülkelerde insani gelişme düşük, 0.550-0.699 arası endeks değeri olan ülkelerde orta insani gelişme, 0.700-0.799 arası endeks değerinin görüldüğü ülkelerde yüksek insani gelişme ve 0.800-1 arası endeks değeri bulunan ülkelerde ise çok yüksek insani gelişme gözlemlenmektedir (UNDP, 2016, s. 172).

Ekonomik Özgürlük Endeksi, Heritage Foundation tarafından yayınlanmakta olup 180 ülke kapsamında ülkelerdeki ekonomik özgürlük seviyelerini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Çalışmada ülkeler 0 ila 100 arası puanlandırılmaktadır. 100 değeri ekonomik özgürlüğün en yüksek olduğu seviyeyi belirtmekte iken, 0 değeri ise ekonomik özgürlüğün en düşük olduğu seviyeyi ifade etmektedir. Endeks değeri arttıkça ülkelerdeki ekonomik özgürlükler artmaktadır.

Çalışmada ortaya konulan temel hipotez aşağıdaki gibidir:

H_0 =Basın özgürlüğünün azalmasının yolsuzlukların artmasında etkisi yoktur.

H_1 =Basın özgürlüğünün azalmasının yolsuzlukların artmasında etkisi vardır.

Çalışmada oluşturulan model aşağıdaki denklemde ifade edilmektedir:

$$Yolsuzluk_{it} = \alpha_0 + \alpha_1 Basın_{it} + \alpha_2 Enfl_{it} + \alpha_3 E.Özgürlük_{it} + \alpha_4 KBG_{it} + \alpha_5 Kamu_{it} + \alpha_6 İGE_{it} + \alpha_7 Nüfus_{it} + \alpha_8 T.Açıklık_{it} + \alpha_i + \lambda_t + \varepsilon_{it}$$

$Yolsuzluk_{it}$ Yolsuzluk kontrol endeksini, $Enfl_{it}$ enflasyon oranlarını, $E.Özgürlük_{it}$ ekonomik özgürlük endeksini, KBG_{it} kişi başına düşen Gayri Safi Yurtiçi Hasılayı, $Kamu_{it}$ kamu harcamalarının GSYİH içindeki payını, $İGE_{it}$ İnsani Gelişme Endeksini, $Nüfus_{it}$ kentsel nüfus artış hızını, $T.Açıklık_{it}$ ticari açıklık oranını, α_0 sabit parametreyi, α_i birim etkiyi, λ_t zaman etkisini ve ε_{it} ise hata terimini işaret etmektedir.

Çalışmada kullanılan bağımlı ve bağımsız değişkenler, bu değişkenlerin kısaltmaları ve bağımsız değişkenlerin bağımlı değişkenler üzerine etkisi ve katsayıların beklenen işareti Tablo 3'te gösterilmektedir.

Tablo 3:Değişkenler ve Beklenen Etkileri

Değişkenin Adı	Değişkenin Kısaltması	Yolsuzluk Kontrol Endeksi Üzerindeki Beklenen Etkiler
Freedom House Basın Özgürlüğü Endeksi	BASIN	-
Enflasyon	ENF	-
Ekonomik Özgürlük Endeksi	E.ÖZGÜRLÜK	+
Kişi Başına Düşen GSYİH	KBG	+
Kamu Harcamalarının GSYİH İçindeki Payı	KAMU	-
İnsani Gelişmişlik Endeksi	İGE	+
Kentsel Nüfus Artış Hızı	NÜFUS	-
Ticari Açıklık Oranı	T.AÇIKLIK	+
Yolsuzluk Kontrol Endeksi	YOLSUZLUK	

Çalışmada kullanılan değişkenler belirlenirken literatürdeki benzer çalışmalar taranmış ve bu çalışmalardan faydalanılarak değişkenler belirlenmiştir.

Çalışmada ilk olarak değişkenlere ait tanımlayıcı istatistiklere yer verilmiş olup daha sonra değişkenler kapsamında Fisher-tipi PP panel birim kök testi gerçekleştirilmiştir. Daha sonra sabit ve tesadüfi etkiler modeli tahmin edilmiştir. Hausman testi ile hangi modelin geçerli olduğu ortaya konulduktan sonra panel veri analizi gerçekleştirilmiştir. Analizler ortaya konulurken sabit etkiler modelinde grup içi tahmin yöntemcisi referans alınmıştır.

3. Ampirik Analiz

Çalışmada ilk olarak değişkenlere ait özet istatistikler ifade edilmiştir. Tablo 4'te çalışmada yer alan değişkenlere ilişkin tanımlayıcı istatistikler ortaya konulmaktadır.

Tablo 4: Tanımlayıcı İstatistikler

Değişken	Gözlem Sayısı	Ortalama	Standart Sapma	Minimum	Maksimum	Çarpıklık Katsayısı	Basıklık Katsayısı
YOLSUZLUK	80	-.337125	.4060124	-1.13	.57	-.0414312	2.473747
BASIN	80	54.1625	22.10816	23	87	.3451777	1.411588
ENF	80	6.459063	3.584208	-.767	15.792	.5766238	3.205232
E.ÖZGÜRLÜK	80	55.87625	4.771388	48.7	67.1	.6626542	2.128741
KBG	80	11.50822	6.194321	2.159	26.24	.662126	3.0135
KAMU	80	30.6595	5.743523	17.7	41	-.3462966	2.735386
İGE	80	.6843875	.0775298	.504	.816	-.3416351	2.354242
NÜFUS	80	1.875312	1.172645	-.467	4.198	-.3309144	2.427195
T.AÇIKLIK	80	46.31562	12.99523	22.106	72.865	-.4133989	2.125623

Tablo 4'te her bir değişken için gözlem sayısının 80 olduğu belirtilmektedir. Ortalama değerlere bakıldığında -0.337125 değeri ile özellikle BRICS ülkeleri için yolsuzluk seviyesinin yüksek olduğu gözlemlenmektedir. Yine bu ülkelerde basın özgürlüğünün ortalama değerinin de 54.1625 olduğu görülmektedir. Yine çalışmada yer alan tüm değişkenlere ait standart sapma, minimum değerleri, maksimum değerleri, çarpıklık katsayıları ve basıklık katsayıları ifade edilmektedir. Tanımlayıcı istatistikler ifade edildikten sonra sırasıyla birim kök testi, F testi, Hausman testi, değişen varyans, otokorelasyon testi ve birimler arası otokorelasyon testi gerçekleştirilmiştir.

3.1. Çoklu Doğrusal Bağlantının Araştırılması

Bağımsız değişkenler arasında güçlü bir ilişkinin olması, çoklu doğrusal bağlantı olarak tanımlanmaktadır. Çoklu doğrusal bağlantı problemiyle karşılaşılması, regresyon analizlerinde istenmeyen bir durumu işaret etmektedir (Albayrak, 2005, s.108). Çoklu doğrusal bağlantının araştırılması amacıyla birtakım yöntemler kullanılmakta olup bu çalışmada özellikle araştırmacıların da daha çok başvurduğu korelasyon matrisleri ve VIF (Variance Inflation Factor) yöntemleri uygulanmıştır. Modele ilişkin korelasyon matrisi Tablo 5'te görülmektedir. Korelasyon matrisi değerlerine bakıldığında, modelde yer alan bağımsız değişkenler arasında %75'ten yüksek bir korelasyon ilişkisinin bulunmadığı gözlemlenmektedir. Modelde çoklu bağlantı problemi ile karşılaşılmamaktadır.

Tablo 5: Modelde Bulunan Bağımsız Değişkenlere Ait Korelasyon Matrisi

	BASIN	ENF	E. ÖZGÜRLÜK	KBG	KAMU	İGE	NÜFUS	T. AÇIKLIK
BASIN	1.0000							
ENF	-0.1501	1.0000						
E.ÖZGÜRLÜK	-0.7461	-0.0965	1.0000					
KBG	0.3132	0.2178	-0.0851	1.0000				
KAMU	-0.2010	0.3562	0.1570	0.6038	1.0000			
İGE	0.5719	0.2209	-0.2581	0.7260	0.4838	1.0000		
NÜFUS	-0.0736	-0.5772	0.1246	-0.6833	-0.6812	-0.5766	1.0000	
T.AÇIKLIK	0.1056	0.0171	0.0750	-0.1274	-0.6061	-0.1342	0.1212	1.0000

Herhangi bir bağımsız değişkenin VIF değerinin 4'ten yüksek olması, bu bağımsız değişkenin modele dahil edildiği vakit modelde çoklu doğrusal bağlantı problemine neden olabileceğini ifade etmektedir. (Açıkgöz, Uygurtürk ve Korkmaz, 2015, s.433). VIF değerleri ise Tablo 6'da yer almaktadır.

Tablo 6: Modelde Bulunan Bağımsız Değişkenlere Ait VIF Değeri

Değişkenler	R ²	VIF Değeri
BASIN	0.904	3.24
ENF	0.514	1.44
E.ÖZGÜRLÜK	0.850	2.59
KBG	0.710	1.86
KAMU	0.872	2.80
İGE	0.828	2.42
NÜFUS	0.801	2.25
T.AÇIKLIK	0.695	1.81

Tablo 6'ya bakıldığında modelde yer alan bağımsız değişkenlerin 4'ün üzerinde VIF değerine sahip olmadığı gözlemlenmektedir. Model için çoklu doğrusal bağlantı probleminin bulunmadığı söylenebilir.

3.2. Birim Kök Testi

Ekonometrik analizler gerçekleştirilirken ele alınması gereken en önemli konulardan birisi tüm serilerin durağan olmasıdır. Çünkü serilerin durağan olmaması, zaman serisinin ortalamasını koruyamamasına ve varyans değerinin de sonsuza gitmesine neden olabilmektedir. Bu da sahte regresyon tuzağına düşülmesine neden

olabilmektedir. değerlerinin yüksek olması ve anlamlı olasılık değerleri elde edebilmek için otokorelasyon değerleri gecikme sayısı arttıkça sıfırdan uzaklaşmalıdır. Tüm seriler durağan konuma getirilmelidir (Kutlar, 2000, s. 43).

Çalışmada serilerin durağan hale getirilmesi için Fisher-tipi PP panel birim kök testi uygulanmıştır. Tablo 7’de çalışmada yer alan değişkenlere ait birim kök test sonuçları yer almaktadır.

Tablo 7: Fisher-tipi PP Panel Birim Kök Testi Sonuçları

Değişkenler	Test	İstatistik Değerleri	Olasılık Değerleri	Durağanlık
YOLSUZLUK	Düzey	38.7469	0.0000*	Düzey
BASIN	Düzey	25.8634	0.0039*	Düzey
ENF	Düzey	35.7630	0.0001*	Düzey
E.ÖZGÜRLÜK	Düzey	12.9773	0.2249	1. Fark
1. Fark		42.7071	0.0000*	
KBG	Düzey	9.7157	0.4658	1. Fark
1. Fark		84.9015	0.0000*	
KAMU	Düzey	12.3038	0.2652	1. Fark
1. Fark		71.3093	0.0000*	
İGE	Düzey	40.1656	0.0000*	Düzey
NÜFUS	Düzey	15.9322	0.1016	1. Fark
1. Fark		90.6329	0.0000*	
T.AÇIKLIK	Düzey	11.6164	0.3116	1. Fark
1. Fark		41.8588	0.0000*	

*Bulgular 0,05 anlam düzeyinde anlamlıdır.

Tablo 7’de yer alan sonuçlara göre YOLSUZLUK, BASIN, ENF ve İGE değişkenleri düzeyde durağan iken, E.ÖZGÜRLÜK, KBG, KAMU, NÜFUS ve T.AÇIKLIK değişkenleri ise 1. farkında durağan haline gelmişlerdir.

3.3. F Testi

Panel veri modellerinde birim ve/veya zaman etkilerinin varlığını F testi ile araştırılabilmektedir. Bu test klasik modelin geçerliliğinin araştırılması amacıyla kullanılmaktadır. Veri birimlere göre farklılık göstermiyorsa klasik model uygundur (Yerdelen Tatoğlu, 2016, s.168).

Tablo 8: F Testi (Birim Etkinin Varlığının Sınanması)

F İstatistiği	20.79
Olasılık Değeri	0.0000

Tablo 8'de birim etkinin varlığının sınanması amacıyla yapılan F testi sonucunda ulaşılan F istatistik değeri ve olasılık değeri görülmektedir. Sonuçlara göre birim etkilerin sıfıra eşit olduğu H0 hipotezi reddedilmekte ve birim etkilerin var olduğu gözlemlenmektedir. Klasik model geçerli değildir.

Tablo 9: F Testi (Zaman Etkisinin Varlığının Sınanması)

F İstatistiği	1.52
Olasılık Değeri	0.1309

Zaman etkilerinin varlığının araştırılması amacıyla yapılan F testi sonucunda ulaşılan bulgular Tablo 9'da yer almaktadır. Tablo 9'daki test sonuçlarına bakıldığında ise zaman etkilerinin sıfıra eşit olduğu H0 hipotezi reddedilememekte ve böylelikle zaman etkilerinin anlamsız olduğu anlaşılmaktadır.

3.4. Model Spesifikasyonu

Panel veri analizlerinde sabit etkiler modelinin sıklıkla kullanıldığı ve istatistiksel olarak verimli özelliklere sahip olması bakımından da özellikle tercih edildiği gözlemlenmektedir. Fakat bazen tesadüfi etkiler modeli sabit etkiler modeline göre daha etkin sonuçlar verebilmektedir. Sabit etkiler modeli ve tesadüfi etkiler modeli arasında hangisinin daha etkin olduğu hususunda bir tespit bulunabilmek için Hausman testine başvurulabilmektedir. Hausman testi olarak adlandırılan bu etkinlik testi hangi modelin daha etkin olduğunu ortaya koymaktadır (Baltagi, 2001, s. 20).

Çalışmada hangi modelin geçerli olduğunu ortaya koyan Hausman testi sonucunda H0 hipotezi reddedilmiş ve sabit etkiler modelinin geçerli olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Hausman testine dair Ki kare istatistik değeri ve olasılık değeri Tablo 10'da görülmektedir.

Tablo 10: Hausman Testi

Ki kare İstatistiği	126.75
Olasılık Değeri	0.0000

3.5. Değişen Varyans ve Otokorelasyon

Hem yatay kesit verilerinde, hem de zaman serisi verilerinde sıklıkla karşılaşılan problemlerden birisi olan değişen varyans problemi, panel veri analizlerinde de gözlemlenen ve sabit varyans varsayımının geçerli olmamasına işaret eden ve böylelikle regresyon tahminlerinin gerçek değerleri yansıtmamasına neden olan önemli bir sorun olarak nitelendirilmektedir. Değişen varyans problemi özet olarak varyansın birimlere göre değiştiğini ifade etmektedir.

Çalışmada sabit etkiler modeli geçerli olduğu için değişen varyans probleminin var olup olmadığını sınaama adına Değiştirilmiş Wald testi gerçekleştirilmiştir. Değiştirilmiş Wald testi neticesinde varyansın birimlere göre değişiklik gösterdiği sonucuna ulaşılmış ve H0 hipotezi kabul edilmiştir. Modelde değişen varyans problemi bulunmaktadır.

Tablo 11: Değiştirilmiş Wald Testi

=Varyans birimlere göre değişiklik göstermektedir.	
Ki kare İstatistiği	19.65
Olasılık Değeri	0.0015

Tüm zaman serilerinde olduğu gibi, zaman ve yatay kesit verilerin beraber analize dahil edildiği panel veri analizlerinde de sıklıkla karşılaşılan problemlerden birisi olan otokorelasyon, hata terimlerinin birbiri ile ilişkili olmasını ifade etmektedir. Bu da regresyon analizlerinin temel varsayımlarından olan farklı gözlemler için aynı hatalar arasında ilişki olmaması kuralının ihlali anlamına gelmektedir (Korkmaz, Yıldız ve Gökbulut, 2010, s. 101).

Çalışmada otokorelasyonun varlığını sınaama adına Baltagi-Wu Yerel En İyi Değişmez Testi gerçekleştirilmiştir. Bu test aynı zamanda Bhargava, Franzinive Narendranathan'ın Durbin Watson test istatistiği değerini de göstermektedir. Tablo 12'deki test istatistiği değerlerinin ikisinin de 2'den oldukça küçük olduğu gözlemlenmektedir. Bu da model kapsamında otokorelasyonun bulunduğunu ifade etmektedir.

Tablo 12: Baltagi- Wu Yerel En İyi Değişmez Testi Sonuçları

Bhargava, Franzini ve Narendranathan'ın Durbin-Watson Test İstatistiği Değeri	.83157398
Baltagi-Wu Test İstatistiği Değeri	1.0115724

3.6. Birimler Arası Korelasyon

Panel veri modelleri için genel varsayımlardan birisi, hata terimlerinin birimlere göre bağımsız olmasıdır. Fakat yatay kesit birimler boyunca hataların eşzamanlı korelasyona sahip olması, genellikle gözlemlenebilmektedir. Bu durum, korelasyon matrisinin birim matris olmasını engellemektedir. Bu sebepten ötürü birimler arası korelasyonsuzluğun test edilmesi gerekmektedir (Yerdelen Tatoğlu, 2016, s. 227).

Çalışmada yatay kesit bağımlılığını sınaama adına Breusch-Pagan Lagrange Çarpanı (LM) testi gerçekleştirilmiştir. Sabit etkiler modelinde birimler arasındaki korelasyonu sınamaya yarayan bu testin aynı zamanda $N < T$ koşulu da bulunmaktadır. Çalışmada birim boyutu 5, zaman boyutu 16 olduğu için bu şart sağlanmaktadır. Breusch-Pagan LM testinin kullanılması uygundur.

Tablo 13: Breusch-Pagan LM Testi

İstatistik Değeri	27.890
Olasılık Değeri	0.0019

Tablo 13'de Breusch-Pagan LM testine dair bulgular görülmektedir. Sonuç olarak birimler arası korelasyonsuzluğu işaret eden hipotezi reddedilememiş ve birimler arasında korelasyon olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

3.7. Tahmin Sonuçları

Gerçekleştirilen Hausman testi sonucunda sabit etkiler modelinin geçerli olduğu tespit edilen modelde değişen varyans, otokorelasyon ve birimler arası korelasyonun tespit edildiği sonucuna ulaşılmıştır. Belirtilen istatistiksel sorunlar bulunduğu zaman başvurulabilen ve sabit etkiler modelinde de uygulanabilen Driscoll ve Kraay dirençli tahminciyle model tahmin edilmiştir.

Tablo 14'e bakıldığında modele dair tahmin sonuçları görülmektedir. Tahmin edilen sabit etkiler modelinin değeri 0.6261'dir. Bu değer aynı zamanda bağımsız değişkenlerin modelde yer alan bağımlı değişkeni açıklama gücünü ortaya koymaktadır.

Tablo 14: Tahmin Sonuçları

Bağımsız Değişkenler	Katsayı	Driscoll/Kraay Standart Hata	Olasılık Değeri
BASIN	-.0299662	.0035167	0.000***
ENF	-.0083409	.0070952	0.258
E.ÖZGÜRLÜK	.0169201	.0131365	0.217
KBG	.00270803	.004764	0.578
KAMU	-.0009015	.0078357	0.910
İGE	1.297749	.2313682	0.000***
NÜFUS	.025043	.0453062	0.589
T.AÇIKLIK	-.0121433	.0029425	0.001***
$R^2 = 0.6261$			
***: %1 Anlamlılık Düzeyi			
**: %5 Anlamlılık Düzeyi			
*: %10 Anlamlılık Düzeyi			

BASIN değişkeninin katsayısına bakıldığı zaman aradaki ilişkinin negatif yönlü olduğu ve bununla beraber istatistiksel olarak oldukça anlamlı bir ilişkinin bulunduğu gözlemlenmektedir. Basın özgürlüğü endeks değerindeki bir birimlik artış (basın özgürlüğünün azalması) , yolsuzluk kontrol endeks değerinde -.0299662 puanlık bir azalmaya (yolsuzlukların artmasına) neden olmaktadır. BRICS ülkelerinde basın özgürlüğünün azalması, yolsuzlukları artırmaktadır.

ENF değişkeninin katsayısının işaretinin yönüne bakıldığı zaman beklendiği gibi negatif yönlü bir ilişkinin bulunduğu görülmektedir. Enflasyon oranlarındaki artış, yolsuzluk kontrol endeks değerinde azalmaya neden olmaktadır. Fakat olasılık değerine bakıldığı zaman ulaşılan sonucun istatistiksel olarak anlamsız olduğu görülmektedir.

E.ÖZGÜRLÜK değişkeni ile yolsuzluk kontrol endeksi arasındaki ilişkiye bakıldığı zaman katsayı işaretinin pozitif olduğu fakat istatistiksel olarak anlamsız bir sonuca ulaşıldığı görülmektedir. BRICS ülkelerinde ekonomik özgürlükler arttıkça yolsuzluk kontrol endeksi de artmaktadır. Yani ekonomik özgürlükler arttıkça yolsuzluklar azalmaktadır. Fakat sonuç istatistiksel olarak anlamsızdır.

Kişi başına düşen GSYİH ile yolsuzluk kontrol endeksi arasındaki ilişkiye bakıldığı zaman pozitif yönlü bir ilişki bulunduğu gözlemlenmektedir. BRICS ülkelerinde kişi

başına düşen GSYİH arttıkça yolsuzluk kontrol endeks değeri artmakta ve yolsuzluklar azalmaktadır. Sonuç ise istatistiksel olarak anlamsızdır.

Kamu harcamalarının GSYİH içindeki payının yolsuzluk kontrol endeksi ile olan ilişkisine bakıldığı zaman beklendiği gibi negatif yönlü bir ilişkinin bulunduğu görülmektedir. Kamu harcamalarının GSYİH içindeki payı arttıkça yolsuzluk kontrol endeks değeri düşmekte ve yolsuzluklar artmaktadır. İstatistiksel olarak sonuç anlamsızdır.

İGE değişkeni ile yolsuzluk kontrol endeksi arasındaki ilişkiye bakıldığında aradaki ilişkinin pozitif yönde olduğu gözlemlenmektedir. İnsani gelişme endeksindeki bir birimlik artış, yolsuzluk kontrol endeks değerinde 1.297749 birim artışa (yolsuzlukların azalmasına) neden olmaktadır. Ulaşılan sonuç istatistiksel olarak %1 önem düzeyinde oldukça anlamlıdır. BRICS ülkelerinde insani gelişmişlik seviyesi arttıkça yolsuzluk kontrol endeks değeri artmakta ve yolsuzluklar azalmaktadır.

Kentsel nüfus artış hızını ifade eden NÜFUS değişkeni ile YOLSUZLUK değişkeni arasındaki ilişkinin yönü beklenenin aksine pozitif ve istatistiksel olarak anlamsızdır. BRICS ülkelerinde kentsel nüfus artış hızı arttıkça yolsuzluk kontrol endeks değeri artmakta ve yolsuzluklar azalmaktadır.

T.AÇIKLIK değişkeni ve YOLSUZLUK arasındaki ilişkiye bakıldığı zaman aradaki ilişkinin negatif yönlü ve istatistiksel olarak %1 önem düzeyinde anlamlı olduğu gözlemlenmektedir. Ticari açıklık oranı arttıkça yolsuzluk kontrol endeks değeri düşmektedir. Diğer bir deyişle ticari açıklık oranı arttıkça BRICS ülkelerinde yolsuzluklar artmaktadır. Literatürdeki genel kanaatin aksine BRICS ülkelerinde ticari açıklık oranının artmasının monopolleşmeyi azaltmadığı ve yolsuzlukları da aynı şekilde azaltmadığı sonucu elde edilmiştir.

Sonuç

Çalışma kapsamında 2002-2017 yılları arasında BRICS ülkelerinde basın özgürlüğünün yolsuzluk üzerine etkisi araştırılmıştır. Bu kapsamda dengeli panel veri analizi ve sabit etkiler tahmincisiyle analiz gerçekleştirilmiştir. Tahmin edilen modelde basın özgürlüğü göstergesi olarak Freedom House Basın Özgürlüğü Endeksi kullanılmıştır. Yolsuzluk göstergesi olarak ise Yolsuzluk Kontrol Endeksi ele alınmıştır. Açıklayıcı değişkenler olarak ise enflasyon oranı, ticari açıklık oranı, kentsel nüfus artış hızı, insani gelişmişlik endeksi, kamu harcamalarının GSYİH içindeki payı, kişi başına düşen GSYİH ve ekonomik özgürlük endeksi kullanılmıştır.

Çalışmada elde edilen sonuçların genel itibariyle literatürdeki sonuçlar ile örtüştüğü gözlemlenmektedir. BASIN değişkenine ait katsayının beklendiği gibi negatif ve istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir. BRICS ülkelerinde basın özgürlüğü endeks değeri arttıkça (basın özgürlüğü azaldıkça) yolsuzluk kontrol endeks değeri azalmaktadır (yolsuzluklar artmaktadır). Bu ülkelerde basın özgürlüğünün azalmasıyla beraber yolsuzluklar artış göstermektedir.

Kontrol değişkenleri ile bağımlı değişken arasındaki ilişkiyi ifade eden analiz sonuçlarına bakıldığında ise bu değişkenler ile yolsuzluk kontrol endeksi değişkeni arasındaki ilişkiyi ifade eden katsayı işaretlerinin büyük çoğunluğunun beklenen yönde olduğu görülmektedir. Enflasyon ve yolsuzluk kontrol endeksi arasındaki ilişkinin istatistiksel olarak anlamsız olduğu görülmektedir. Ekonomik özgürlük endeksi, kişi başına düşen GSYİH ve kamu harcamalarının GSYİH içindeki payı gibi değişkenler ile yolsuzluk kontrol endeksi arasındaki ilişkiye bakıldığı zaman katsayı işaretlerinin beklediği yönde olduğu görülmektedir fakat sonuçlar istatistiksel olarak anlamsızdır.

İnsani gelişme düzeyi ile yolsuzluk seviyesi arasındaki ilişkiyi gösteren bulgular, BRICS ülkelerinde insani gelişmişlik düzeyi arttıkça bu ülkelerde yolsuzluk seviyesinin azaldığını göstermektedir. Ulaşılan bu bulgular %1 önem düzeyinde istatistiksel olarak anlamlıdır.

Katsayıların işaretlerinin beklenenin aksi yönde olduğu iki değişkenden birisi olan kentsel nüfus artış hızının arttıkça yolsuzluk kontrol endeksi değerinin düşeceği yani yolsuzlukların artacağı beklenmiştir. Fakat elde edilen sonuçlara göre BRICS ülkelerinde kentsel nüfus artış hızı arttıkça yolsuzluk kontrol endeksi değeri artmaktadır. Diğer bir deyişle yolsuzluklar azalmaktadır. Elde edilen sonuç istatistiksel olarak anlamsızdır.

Ticari açıklık oranı ile yolsuzluk kontrol endeksi değişkeni arasındaki ilişkiye bakıldığı zaman katsayının yönünün beklediği gibi olmadığı görülmektedir. BRICS ülkelerinde ticari açıklık oranı arttıkça yolsuzluk kontrol endeksi değeri düşmektedir. Sonuç istatistiksel olarak anlamlıdır. Ticari açıklık oranı arttıkça yolsuzluklar artmaktadır.

Ticari açıklık oranı ve yolsuzluk arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmalarda baskın görüş ülkelerin ticari açıklık oranları arttıkça yolsuzlukların azaldığıdır. Fakat tek başına ticari açıklık oranı tek başına yolsuzlukları azaltmaya yetmeyebilir. Burada ülkelerin kurumsal yapıları da büyük önem arz etmektedir. Güçlü kurumsal yapıların varlığı, yüksek standarda sahip yerleşmiş demokratik normlar ve yüksek bürokrasi kalitesi sağlayan bir yönetim dizaynı ile beraber ticari açıklık oranı yolsuzluklar üzerine olumlu etki gerçekleştirebilir. Yine bunlarla beraber ticaret odaklı ekonomilerin yolsuzluğun kontrolünde bir kanal olarak ticaretin avantajlarından faydalanabilmesi için öncelikle ülke içerisinde finansal reformlar gerçekleştirmesi gerekmektedir (Majeed, 2014, s. 778).

Çalışma sonuçlarından da anlaşılacağı üzere, BRICS ülkeleri yolsuzlukla mücadele etme kapsamında basının özgür olmasına önem vermeli, basının yolsuzluklar üzerindeki kontrolör olma işlevini yerine getirmesinde yardımcı olmalıdır. Basının çok sesli olmasına ve hükümetlerin kontrolünde olmamasına özen gösterilmelidir. Basının özgür konumda olması sağlanarak hükümetlerin çıkarına değil, vatandaşların çıkarına uygun faaliyet göstermesi gerekmektedir. Medya üzerinde baskı kurulmamalı ve çoğulcu bir medya yapısı dizayn edilmelidir.

Kaynakça

- Açıkgöz, E., Uygurtürk, H., ve Korkmaz, T. (2015). Analysis of factor affecting growth of pension mutual funds in Turkey. *International Journal of Economics and Financial*, 5(2), 427-433.
- Adegboyega, R. (2017). Corruption and economic growth in Nigeria: A Cointegration (FM-OLS) Approach. *Annals of the University of Petroşani, Economics*, 17(1), 5-18.
- Albayrak, A. S. (2005). oklu doğrusal bağlantı halinde en küçük kareler tekniğinin alternatifini yanlı tahmin teknikleri ve bir uygulama. *ZK Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(2), 105-126.
- Baltagi, B. (2001). *Econometric analysis of panel data*, 2nd Ed. UK: John Wiley & Sons Ltd.
- Bhattacharyya, S. ve Hodler, R. (2015). Media freedom and democracy in the fight against corruption. *European Journal of Political Economy*, 39, 13–24.
- Camaj, L. (2012). The Media's role in fighting corruption: Media effects on governmental accountability. *The International Journal of Press/Politics*, 18(1), 21–42.
- Charron, N. (2009). The impact of socio-political integration and press freedom on corruption. *The Journal of Development Studies*, 45(9), 1472-1493.
- Chowdhury, S. K. (2004). The effect of democracy and press freedom on corruption: An empirical test. *Economics Letters*, 85, 93-101.
- Daniels, D. (2011). *Freedom of the media as freedom from corruption*. Florida State University Libraries, Honors Theses, The Division of Undergraduate Studies, The Florida State University.
- Dutta, N., ve Roy, S. (2016). The interactive impact of press freedom and media reach on corruption. *Economic Modelling*, Vol. 58, No. 1, 227–236.
- Fiorino, N., Galli, E. ve Petrarca, I. (2014). *Press and corruption in the Italian regions: An empirical test*. Presented at SIEP Conference, Pavia, Italy, September 26-27, www.siecon.org/online/wp-content/uploads/2014/10/Fiorino-Galli-Petrarca-83.pdf (Accessed February 11, 2019).
- Freille, S., Haque, M. E. ve Kneller, R. (2005). A contribution to the empirics of press freedom and corruption. *The University of Nottingham Research Paper Series*, 24, 1-35.
- Jha, C. K. ve Sarangi, S. (2017). Does social media reduce corruption? . *Information Economics and Policy*, 39, 60–71.
- Kalenborn, C. ve Lessmann, C. (2013). The impact of democracy and press freedom on corruption: conditionality matters. *Journal of Policy Modeling*, 35(6), 857–886.

- Korkmaz, T., Yıldız, B. ve Gökbulut, R.İ. (2010). Testing the validity of CAPM in ISE National 100 Index with panel data analysis. *İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi*, 39 (1), 95-105.
- Kurakin, A. ve Sukharenko, A. (2018). Anti-corruption in the BRICS countries. *BRICS Law Journal*, Volume V, Issue I, 56-77.
- Kutlar, A. (2000). *Ekonometrik zaman serileri*. Gazi Kitabevi, Ankara.
- Majeed, M. T. (2014). Corruption and trade. *Journal of Economic Integration*, Vol. 29, No. 4, 759-782.
- Pal, S., Dutta, N. ve Roy, S. (2011). *Media freedom, socio-political stability and economic growth*. Available online "https://www.ioea.eu/pdf/textes_2011/Dutta-Media-Freedom.pdf"(accessed on 11 February 2019).
- Sahu, K. S. ve Gahlot, R. (2014). Perception about corruption in public services: A case of BRICS countries. *Journal of Social Science for Policy Implications*, June 2014, Vol. 2, No. 2, pp. 109-124.
- Starke, C., Naab, T. K. ve Scherer, H. (2016). Free to expose corruption: The impact of media freedom, internet access and governmental online service delivery on corruption. *International Journal of Communication*, 10, 4702–4722.
- UNDP (2016). *Human Development Report 2016*, http://hdr.undp.org/sites/default/files/2016_human_development_report.pdf (Accessed March 4, 2019).
- Wu, R. (2016). Why do firms bribe? An empirical study in BRICS economies from 2002 to 2012. *Economics and Business Letters*, 5(3), 72-79.
- Yerdelen Tatoğlu, F. (2016). *Panel veri ekonometrisi stata uygulamalı*. Beta Yayıncılık, İstanbul.

FREEDOM OF PRESS AND CORRUPTION RELATIONSHIP: PANEL DATA ANALYSIS ON BRICS COUNTRIES

Mustafa Necati ÇOBAN

Extended Abstract

Freedom of the press is described as one of the basic elements of democracies. Freedom of the press is based on freedom of thought and thought and reflects the essence of democracies. The freedom of the press is essential for a modern democracy. The restriction or complete ignoring of the freedom of the press leads to the emergence of a limited understanding of democracy and the damage of democratic norms.

The freedom of the press ensures that different opinions can be expressed in the society. It provides a polyphonic environment where opposing views can be freely expressed rather than monophonic. A non-free press negatively affects the freedom of communication of the society. With the press being free, the society can access the right information. The press, which has been censored or oppressed, cannot convey the correct information.

The media's pluralistic and independent structure enhances political accountability, thereby providing a significant benefit in combating corruption. However, monopolization of the media, state control, and one-stop management can have an increasing effect on corruption. Important elements such as transparency and accountability are violated.

In this study, it is aimed to investigate the relationship between freedom of press and corruption in BRICS (Brazil, Russia, India, China, South Africa) countries between 2002-2017. In this context, the Freedom of Press index, introduced by Freedom House, will be considered as an indicator of press freedom. Corruption Control Index published by the World Bank will be used as an indicator of corruption. Panel data analysis will be carried out using data between 2002-2017 and the effect of freedom of press on corruption will be investigated. The study is important in the context of investigating the impact of a controlling body, such as the press, on corruption, which expresses the misuse of public interest.

As a result of the Hausman test carried out, it was concluded that the fixed effects model was found to have heteroskedasticity, autocorrelation problems and there was cross-sectional dependence. The model was estimated with Driscoll-Kraay estimator, which can be applied in the fixed effects model when the specified statistical problems are found.

It is observed that the results obtained in the study generally overlap with the results in the literature. It is seen that the coefficient of the PRESS variable is negative and statistically significant as expected. In BRICS countries, as the freedom of press index value increases (as freedom of the press decreases), the corruption control index value decreases (corruption increases). Corruption increases in these countries with the decrease in freedom of the press.

When the results of the analysis expressing the relationship between the control variables and the dependent variable are analyzed, it is seen that the majority of the coefficient signs expressing the relationship between these variables and the corruption control index variable are in the expected direction. The relationship between inflation and corruption control index is statistically significant at only 10% significance level. When looking at the relationship between variables such as economic freedom index, GDP per capita, share of public spending in GDP, human development index and corruption control index, coefficient signs are in the direction expected, but the results are statistically insignificant.

It is expected that as the urban population growth rate, which is one of the two variables where the coefficients' signs are opposite to the expected, the corruption control index value will decrease, that is, the corruption will increase. However, according to the results, as the urban population growth rate increases in BRICS countries, the corruption control index value increases. In other words, corruption is decreasing. The result obtained is statistically insignificant.

When the relationship between trade openness ratio and corruption control index variable is examined, it is seen that the direction of the coefficient is not as expected. In BRICS countries, as the trade openness rate increases, the corruption control index value decreases. The result is statistically significant. Corruptions increase as the commercial openness rate increases.

As can be understood from the results of the study, BRICS countries should pay attention to the freedom of the press in the fight against corruption and help the press to act as a controller on corruption. Care should be taken to ensure that the press is very loud and not under the control of governments. By ensuring that the press is in a free position, it must act in the interests of the citizens, not the interests of the governments. There should be no pressure on the media and a pluralistic media structure should be designed.